

Cypripedium formosanum

Foto: Piet Kok

Nomenclatuur en Etymologie

De botanische naam *Cypripedium formosanum* is opgebouwd uit verschillende delen met specifieke betekenissen. De geslachtsnaam *Cypripedium* is afgeleid van de Griekse woorden "Kypris" (Κύπρις), een andere naam voor de godin Aphrodite, die geassocieerd werd met schoonheid en liefde, en "pedilon" (πέδιλον), wat "schoen" of "sandaal" betekent. Deze naam verwijst naar de opvallende, pantoffel- of schoenvormige lip van de bloem. De soortaanduiding *formosanum* is afgeleid van "Formosa", de historische Portugese naam voor het eiland Taiwan, wat "mooi eiland" betekent. Deze naam geeft aan dat de soort oorspronkelijk van Taiwan afkomstig is.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Taxonomie

De taxonomische classificatie van *Cypripedium formosanum* plaatst deze zeldzame orchidee binnen een specifieke hiërarchie van biologische indelingen:

- Rijk: Plantae (Planten)
- Orde: Asparagales
- Familie: Orchidaceae (Orchideeënfamilie)
- Onderfamilie: Cypripedioideae (Pantoffelorchideeën)
- Geslacht: *Cypripedium* (Pantoffelorchidee)
- Soort: *Cypripedium formosanum*

Synoniemen

Er zijn geen algemeen geaccepteerde botanische synoniemen voor *Cypripedium formosanum*. De naam is relatief stabiel gebleven in de wetenschappelijke literatuur.

Variëteiten

Er zijn geen officieel erkende botanische variëteiten van *Cypripedium formosanum*. De soort wordt over het algemeen beschouwd als een consistente entiteit binnen zijn beperkte verspreidingsgebied.

Cultivars

Vanwege de zeldzaamheid van *Cypripedium formosanum* in het wild en de uitdagingen bij de teelt, zijn er geen breed bekende of commercieel beschikbare cultivars van deze soort. De nadruk ligt sterk op het behoud van de wilde populaties. Hybriden binnen het geslacht *Cypripedium* zijn wel ontwikkeld, maar die betreffen kruisingen met andere, vaak meer gangbare soorten. Het is onwaarschijnlijk dat er in de nabije toekomst specifieke cultivars van *Cypripedium formosanum* op de markt zullen verschijnen, gezien de beschermde status en de complexe teeltvereisten.

Familie

Cypripedium formosanum behoort tot de Orchidaceae, de orchideeënfamilie. Dit is een van de grootste en meest diverse families van bloeiende planten, met een enorme variëteit aan bloemvormen, kleuren en geuren. De Cypripedioideae, waartoe *Cypripedium* behoort, is een onderfamilie die bekend staat om de opvallende pantoffel- of schoenvormige lip van hun bloemen. Leden van deze onderfamilie komen voor in gematigde en subtropische streken van het noordelijk halfrond.

Hoogte

Cypripedium formosanum is een relatief kleine pantoffelorchidee. De plant bereikt doorgaans een hoogte van 10 tot 25 centimeter, inclusief de bloemstengel. De bladeren vormen een rozet aan de basis van de stengel.

Bloemkleur

De bloemen van *Cypripedium formosanum* zijn zeer aantrekkelijk en kenmerkend. De lip, de opvallende pantoffelvormige structuur, is meestal wit tot lichtroze met een netwerk van fijne, donkerroze tot purperen aderen. De sepalen (kelkbladen) en petalen (kroonbladen) zijn doorgaans wit of groenachtig wit, soms met roze of purperen accenten. De combinatie van de delicate kleuren en de unieke vorm maakt de bloem zeer gewild bij liefhebbers.

Bladkleur

De bladeren van *Cypripedium formosanum* zijn over het algemeen groen. Ze zijn elliptisch tot lancetvormig en hebben parallelle nerven, typisch voor eenzaadlobbigen. De bladeren vormen een kleine rozet aan de basis van de bloemstengel en kunnen licht behaard zijn.

Bloeiperiode

De bloeiperiode van *Cypripedium formosanum* is relatief kort en valt meestal in het late voorjaar tot de vroege zomer, afhankelijk van de lokale klimaatomstandigheden. De bloemen zijn solitair of verschijnen soms in paren op een enkele stengel. De bloei duurt enkele weken.

Standplaats

Cypripedium formosanum is een terrestrische orchidee die in het wild groeit in specifieke omstandigheden. De plant prefereert een goed doorlatende, maar vochthoudende bodem die rijk is aan organisch materiaal. De standplaats moet halfschaduwrijk zijn, met bescherming tegen direct zonlicht, vooral tijdens de heetste uren van de dag. In cultuur is het nabootsen van deze specifieke omstandigheden cruciaal voor succes.

Herkomst

Cypripedium formosanum is endemisch in Taiwan. De soort komt voor in een beperkt aantal locaties in de bergbossen van het eiland. Door habitatverlies en illegale verzameling zijn de wilde populaties ernstig bedreigd.

Soort Gewas

Cypripedium formosanum is een meerjarige terrestrische orchidee. Dit betekent dat de plant op de grond groeit en meerdere jaren kan overleven en bloeien vanuit een ondergrondse wortelstok.

Vermeerderingswijze

De vermeerdering van *Cypripedium formosanum* is in cultuur zeer uitdagend. De plant heeft een symbiotische relatie met specifieke bodemschimmels (mycorrhiza) die essentieel zijn voor de kieming van de zaden en de ontwikkeling van jonge planten.

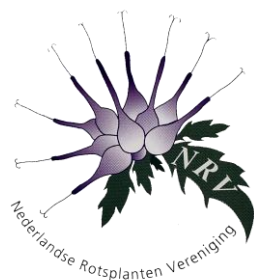
- **Zaad:** Vermeerdering via zaad is complex en vereist gespecialiseerde technieken, waaronder steriele cultuur op een geschikt medium geïnoculeerd met de juiste mycorrhiza-schimmel. Dit wordt voornamelijk in laboratoria gedaan voor onderzoeks- en conservatiedoeleinden.
- **Scheuren:** Vermeerdering door het scheuren van de wortelstok is mogelijk bij oudere, gevestigde planten, maar dit moet zeer voorzichtig gebeuren om de plant niet te beschadigen en de overlevingskansen te maximaliseren. Dit is geen gangbare methode voor snelle vermeerdering.
- **Meristeeencultuur:** In gespecialiseerde laboratoria kan meristeeencultuur worden toegepast voor de vermeerdering van bepaalde *Cypripedium*-soorten, maar de toepassing op *Cypripedium formosanum* is beperkt en complex.

Klimaatzone (USDA-zones)

Gezien de herkomst uit de bergbossen van Taiwan, wordt aangenomen dat *Cypripedium formosanum* geschikt is voor USDA-zones 6 tot 8. De plant verdraagt gematigde winters met bescherming tegen extreme kou en heeft een voorkeur voor koele, vochtige zomers. De exacte winterhardheid kan variëren afhankelijk van de specifieke omstandigheden en de herkomst van het plantmateriaal.

Insecten

In het wild wordt *Cypripedium formosanum* waarschijnlijk bestoven door specifieke soorten bijen of vliegen die aangetrokken worden door de vorm en kleur van de bloem. De pantoffelvormige lip fungeert als een val, waardoor insecten de bloem moeten passeren langs de stempel en meeldraden, wat de bestuiving bevordert. Er is geen specifieke informatie beschikbaar over insectenplagen die *Cypripedium formosanum* in cultuur significant aantasten, maar algemene orchideeënplagen zoals bladluizen en spintmijten kunnen voorkomen bij ongunstige groeiomstandigheden.

Bronvermelding

- Cribb, P. (1997). *The Genus Cyripedium*. Timber Press.
 - eMonocot. (z.j.). *Cyripedium formosanum* Hayata.
<http://www.e-monocot.org/taxon/urn:kew.ipni:names:296486-1>
 - Flora of China Editorial Committee. (2000). *Flora of China (Orchidaceae through Zygophyllaceae)*, Vol. 25. Science Press & Missouri Botanical Garden Press.
 - Plants of the World Online. (z.j.). *Cyripedium formosanum* Hayata. Royal Botanic Gardens, Kew.
<http://www.plantsoftheworldonline.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:296486-1>
 - Tropicos.org. (z.j.). *Cyripedium formosanum* Hayata. Missouri Botanical Garden.
<https://tropicos.org/name/23500315>
-

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	<i>Cypripedium</i> (schoen van Aphrodite), <i>formosanum</i> (van Formosa, Taiwan).
Taxonomie	Rijk: Plantae, Clade: Tracheophytes, Clade: Angiosperms, Clade: Monocots, Orde: Asparagales, Familie: Orchidaceae, Onderfamilie: Cypripedioideae, Geslacht: <i>Cypripedium</i> , Soort: <i>Cypripedium formosanum</i> .
Synoniemen	Geen algemeen geaccepteerde botanische synoniemen.
Variëteiten	Geen officieel erkende botanische variëteiten.
Cultivars	Geen breed bekende of commercieel beschikbare cultivars vanwege zeldzaamheid en teeltuitdagingen.
Familie	Orchidaceae (Orchideeënfamilie).
Hoogte	10 tot 25 centimeter.
Bloemkleur	Lip wit tot lichtroze met donkerroze tot purperen aderen; sepalen en petalen wit of groenachtig wit met roze of purperen accenten.
Bladkleur	Groen.
Bloeiperiode	Laat voorjaar tot vroege zomer.
Standplaats	Goed doorlatende, vochthoudende, organisch rijke bodem; halfschaduw.
Herkomst	Endemisch in Taiwan.
Soort Gewas	Meerjarige terrestrische orchidee.
Vermeerderingswijze	Zaad (complex, vereist mycorrhiza), scheuren (voorzichtig bij oudere planten), meristeeencultuur (gespecialiseerd laboratorium).
Klimaatzone (USDA)	Vermoedelijk USDA-zones 6 tot 8.
Insecten	Waarschijnlijk bestuiving door specifieke bijen of vliegen in het wild; algemene orchideeënplagen kunnen in cultuur voorkomen.